unu noaptea

no. 8 | **decembrie 1928** | **5 lei**

colaborează: ar **adamov**, george **bogza**, victor **brauner**, filip **corsa**, gheorghe **dinu**, s. **eliad**, b. **fundoianu**, virgil **gheorghiu**, al. **marius**, m. h. **maxy**, **moldov**, léon **moussinac**, saşa **pană**, stephane **roll**, claude **sernet**, jack **spintecătorul**, ilarie **voronca**, a. **zaremba**.

Cîntec pentru un marinar osîndit

lui Ménalque

Priviţi acest amabil dolent
valul tare — glas arare
valul ştie — glas învie
salut amiral elocvent.

Fiinţa închide ochii subit
steaua cade — umbra şade
steaua sună — umbra brună
mal de piatră la ceas oprit

El visa becuri în adîncimi
sursă largă — pe o targă
sursă caldă — pe o algă
stele scrise în optimi

Soţia amiralului fin
umblet moale — galben goale
umblet fără — tristă dîră
val pe trup adulterin.

filip corsa

A la mémoire comme un arbre

Mandragore

Ralenti d'une nuit ultime et ridicule
Dont les tristes étoiles sont le moindre défaut
N'entends-tu coquillage l'homme cruel et faux
Qui pour boucles d'oreilles portes des testicules

Hommage

A la gloire des herbes que l'automne nous cache
Vos souliers ont perdu leur éclat sur le pré
Les étoiles nous reviennent dans le lait chaud des vaches
Mais la nuit est lointaine et le coeur toujours prêt

Colomba

Pour les yeux qui te cherchent tu deviens un miroir
Et l'orage te guettant s'inscrit dans ton regard
Ténébreuse d'un ongle que polit la mémoire
Des doigts suicidés en abandons si clairs

claude sernet

Imn minor

D-rei Elena Rada

Te alungă, nălucă albă, umbrele din munte
şi-ţi fiagelează trupul săbiile din brazi,
roua luceafărului te ustură pe frunte
cînd privirile învinse în ferigă le scazi.

Urcau spre cer cu tine, potecile ca fumul...
In harpa pădurii se-asmut privighetori,
lumina duce'n braţe pînă'n umbră drumul
şi o lună goală iese cu sînul crud în nori.

Freamătă tenebre înalte printre turle,
cu lampa iese luna pe coridoru—îngust de plopi
tăcerea începe în jur uluită ca să urle
şi ne dibuim într'o logodnă tiptil ca nişte miopi.

al. marius

JAZZ

Alb creşte'n alcooluri un nenufar de bec.
ni-s creştetele două pe o tipsie duse ;
mîini cu fluiditate de balerine ruse
între butelii joacă melodic pe un rec

fumans
sărut vid
zîmbetele'n dans
difuze bile roze s'au ciocnit torid.

Asmut secret cu dulci oase de pui ud Luciferul ;
sub mese calcă moale, sfrijit, în gen de cîine.
am să-i ridic statuie din miezul rău de pîine
licoare de naranjas tu soarbe din ochi cerul

livid
Mànio ;
scrijilă rigid
gorilele estradei un pericard de banjo.

virgil gheorghiu

Invention du carnaval

Dans ce premier Carnaval du monde, lorsqu'il n'existait d'autres sexes humains que ceux qui composaient le premier couple, Adam sentit l'euvie de se déguiser pour amuser Eve. Il prit un pampre, y perça lex deux trous des yeux et s'en fit un masque. Il s'entoura ensuite le corps de grandes feuilles de tabac et ainsi déguisé se présenta à Eve.

Eve, un peu surprise de cette voix de fausset qui lui demandait avec insistence: „Qui suis-je? Qui suis-je??“, répondit:

— Pierre!

Ramón Gomez de la Serna

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Le crépuscule – L'automne

(Fragment)

Une fois de plus, j'ai connu l'oubli et les peaux de panthères qu'il ne manque jamais d'étendre sur les couloirs tapissés de branches et de ventilateurs où, chaque soir, tandis que Percy dort dans son grand lit couvert de raisins, un plongeur tourne jusqu'à en tomber de fatigue. Il tourne longtemps, puis harassé par l'effort et l'ennui du labeur, il s'enfuit dans un manteau de soleils et de nuits. Il court sans jamais appeler à son aide les anciens du Deml qui lui servent de témoins.

Percy, vous tombez évanoui entre les rubans noirs que des crépuscules vous jettent en se meurtrissant, pareils en cette occasion funéraire aux pleureuses de la destinée.

C'est alors seulement que vos ongles s'enflamment comme de l'alcool, c'est alors qu'ayant les désirs les plus fabuleux, l'Automne se garde cependant de certaines absences. C'est alors que confiants malgré toute ferveur nous ramassons à pleines brassées des morceaux d'air et des lambeaux de vide. Nous ne distinguons point nos deux visages, tant l'ombre régnait en souveraine. Nous ressemblions, Percy et moi, à deux trains de nuit sans conducteurs, sans destination et sans passagers. Mais la tristesse avance en bordure des rivières. Devant elle nous ne craignons jamais de prendre la fuite. Bravant les vaines attentes des gares et des cafés où chaque seconde écoulée se traduit en mouvement de mains ou en heurts de lèvres, nous arrêtions au bord d'une eau tiède et silencieuse.

Nous nous arrêtions, nous arrêtions la vie.

ar adamov

Scrisori pierdute

E îndeobște cunoscută incuria care domnește la poștă: scrisorile importante se găsesc, toate, în pălăria cetățeanului turmentat. D-l Fundoianu ne roagă, din Paris, să suplcăm, funcțiunii aceștia, în vacanță. Tipărim deci prima scrisoare neprimită. adresată d-lui Arghezi.

Pe marginea lui Ulise

Paris, Aprilie, 1928

Dragă Domnule Arghezi,

scrisoarea mea de astă-zi precedă cu puțin un mic volum de cinepoeme—scenarii—în franțuzește pe care-l vei primi în curînd. Aș fi vrut să ți-l trimit ecou volumului d-tale de poeme dar nu vreau să cred că l'am meritat cu ceva: a te fi iubit cum știu să iubesc—cu îndîrjire—și înainte de timp, în vremuri marțiale, nu consiituie un drept; iubirea e gratuită sau nu e: Totuși, iartă-mi frunzele acesie de pelin: am citit volumul d-tale la Paris, într'o sară intimă — volumul umbla deci — un volum semnat de d-ta unui foarte iubit poet surd într'atît la poesia d-tale, încît mîzgălise volumul cu reflexii nu atît obraznice cît timpe. Poetul măgulit de d-ta creionese alături de versuri: „pentruce?“, „adică cum“, „ce vrea să spună“, „a mai spus-o“ etc. Mi-a fost ciudă — iartă-mă — că n'am izbutit să te induc în eroare măcar cît acesta din urmă.

Dar toate acestea nu ți le-aș fi scris dacă n'aș fi voit să încerc o aventură cel puțin ciudată: să cer ospitalitatea Biletelor de Papagal. Nădăjduiesc că nu vei face: Aha! și nu mă vei bănui de vre-o oarecare vanitate literară. Dela data în care am debutat în „Cronica“ d-tale, sub un nume falș, pînă astă-zi, mi-am cuminții reflexele. N'am plecat voluntar dintr'o literatură destul de primitoare — cu toată origina mea suspectă — că să rămîn cu ispile atît de naive. Te rog să mi crezi că scriitorul de profesiune — în al cărui rafi era să mă așez — mă dezgustă, și că mă dezgust eile puțin de mine, în fiecare zi, cu fiecare veleitate nouă de a scri. Nu știu însă dacă opinia pe care o ai despre mine, îmi îngăduie să-ți cer un loc ca alții cari au o rentă de cetitori stabilă, cu atît mai mult c nu-l cer pentru poeme sau alte viori. Aș vrea — mi-ar face plăcere — să scriu o proză — despre poemele unui prieten p care-l cred un mare poet, și aș vrea să scriu despre acel prieten așa cum înțăleg, adică fără teamă de a jigni diamanta d-lui Ibrăileanu, sau caterinca cu horoscoape a d-lui Fundoianu. Firește, în cazul cînd aș urzicu prieteni sociali ai d-tale, pe accepta un asterisc și o notă: „redacția nu-și ia răspunderea“, devreme ce articolele mele despre d-tu, pe vremea precedată au apărut altfel.

Dragă domnule Arghezi, nu cunosc pas exactă și albă, cu care se scriu epistolele. S'ar putea să ve în mine orgoliu acolo unde nu pun decît dezolare; mai poate să mă crezi prezumțios, unde n'am pus decît o lipsă de ip crizie față. Poetul despre care aș vrea să scriu Voronca și volumul lui: ULISE.

Dacă nu te supără că-mi pun cercei sa bețe colorate în nări, și binevoiești să-mi răspunzi care su modalitățile de a publica în foaia d-tale, te asculți de mai nainte, dacă mi se îngăduie să scriu ce gîndesc, indiferent de el cheia indivizilor și substanța lor. Dar dece-ți cer asta tocmai d-tale

Vreau să te asigur de admirația mea te minînd: dar admirația mea, acum cînd toată lumea admiră?...

Îți urez, dragă domnule Arghezi, să trec prin zgomot așa cum ai trecut prin indiferență.

al d-tale

fundoianu

EROTICĂ

lui Fox, regele reporterilo

Tremură de frică spanchiul D-zeu...
Crepusculul se stinge
în pipa-mi cu cenușe;
ochiul tău e-o daltă
sprînceana o cătușe,
așteaptă-mă învoaltă
cu un polițist sub ușe
pentru pumnalul meu.

Îți voiu prinde leii
ca agrafe
pe un gît de căprioară:
leii — paraleii
hiene și girafe
ți — voiu aduce'n vis
pentru 'ntîia oară
ca pe saltimbancii mei

Sînge de argint
fîșnește dintr'o stea:
dă-mi gura ta și șoldul și ploșca cu absint;
dă-mi poșeta ta și ceasul ascunse sub saltea
și vino să te pup cu un dinte mai canin,
vino că te-aștept, în frig și mort în drum
sînge de parfum
gîlgîie dintr'un crin...

jack spintecătoru

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SCURT-CIRCUIT

MIHAIL COSMA

Ca un acordeon s'a desfăcut, despărțindu-se cu el, de 3 ori pînă acum — acceleratul mixt. O funingine a tristeții, un peron gol și rece, rămînea în noi, să înfrigureze regretul prietenului dus. Geamul compartimentului va fi un album răsfoit vertiginos peste peisajul cu munți al Switzerei și al Italiei : aici cîmpul își leagă funda albastră a unui rîu, la gît; dincolo șoldurile de grîu se coc; și —mai departe — ca pe un tobogan— lumina pe munte se năruie. Pietrele privesc la D-zeu, gările sînt mici ca niște călimări, domnul e cenușiu și călătorești cu un cuib de viespi, de păreri de rău de neaventură. Dar mai aprig și mai dureros e peisajul concav al acumulării în tine. Inima te încălzește și te sufocă, deodată ca un cangur înghițit întreg.

Și totuși, plecarea lui cîntă... Prin coaste vîntul va trece ca prin harfe; un pisc din azur îi înțeapă surîsul din vizuină, un pisc ocolit de valsul vulturului și al cărui ac străpunge vîrful peniței. Poetul sărută stelele cîte una: cicatricele mușcăturii de argint la gîtul cerului, cuvintele sînt în fund ca palatul de cleștar din zîna lacului.

■

Odaia lui din strada Parfumului, scrisă toată înăuntru de penelul lui *Victor* — o albină adunînd mierea culorilor, corola liniilor — era odaia poetului. Aici s'au mulat prăselele de crin și s'a încrustat în degetele nestimate ale poeziei insomnia lui. Aici a rămas sub ora veghei, înflorit sub lună ca un zarzăr, Mihail Cosma.

Neîmpăcarea continuă, neadaptarea la o formulă și inegalitatea dintre sfere, stabiliseră o dîrză cercetare, un plebiscit al prejurilor din el.

Poeziile se izbiau cu umerii de platină și ecouriie țeseau în mătase sîngele, înconjurîndu-i cu un curcubeu inima. Un evantaiu de platforme se desfăcea din el spre un reazăm mereu schimbat. Estetul din el e plin de vicisitudini, de trînte și de salturi. Răsunetul mai vast decît sunetul care se dădea într'nsul, îl aspiră într'o depărtare de unde se întorcea cu visul rămas în stele ca lîna oilor în scaieți. Ascunde în el un ochi involt și majestuos — ca un yacht — și cu care voiajează spre un arhipelag mereu lîngă el, mereu altul.

M'așI ajuta să-l surprind, de o imagine inedită a lui: —„Un castel văzut răsfrînt în apă". Sezizați aici întreaga romanțiere, întreaga repercusiune în vid a realității, singurul miracol pentru care unghiile sînt lucarne în turnul de fildeș. Armăsarul paște razele eterului și pupila pervertită din orbita ei, acomodează numai reverberația luminii, contractarea ei cu întunericul diafan. Lumina frolîndu-l, foșnind ca rochia stelarei adorate, îi topește o miere pe candelabrul oaselor, aprinde în sînge licurici—aceste confetii de lumină—strălucește baso-relieful inimii. Obiectivul de oglindă e anapoda dispus, întocmai ca să surprindă paradoxală, inversă imaginea, contactul cu poezia. Poetul aplicat pe cer, roade leonin în labele dinainte, osul lunei. Capul lui pieptănat de păsări, e un aquarium pentru peștii marei constelații.

■

Mi-amintesc, iubite Nesty, exodul nostru peste panglica orelor noaptea. Bucureștii cu tavernele lui, castanii cu mîinile la piept, drumurile în troleul nopții, revoltele, promiscuitatea tăcerii, hazardul mistificării, uimirile adolescenței, toate erau în metamorfoza noastră, transparente. Eroismul indiferenței, victoria escaladării peste o epocă ne proectase într'un plein-air cerebral definitiv.

Dada, deschis ca un robinet de azur și vitriol, desfăcuse toate frînele posibile, ardea mucegaiul unei sintaxe morale învățate pe dinafară, tradusese lirismul în invectivă. Poetul nai țipa ca o locomotivă printre cirezi; libertatea singură justifica existența noastră, modelați pentru acțiunea pură, negam pînă la ultima limită literatura, introspecția. Gramatica era o baletisită sau supapa sărită în aer; inima un bar, poezia o granată cu foc bengal ne exalta și o iubiam. O cruciadă nebună dar sfîntă de asmuțire ca o avalanșă prin muzeul cu idoli sfinți — fraticizi, incestuoși. Disvirginarea statuilor, marmora topită în cafea cu lapte, sandalele sfîșiau vestminte și steaguri și străluciau în goană scăpărînd în cremenea veacului, în țeasta pămîntului vîrsia de glorie, independența spontanee. Intronasem o liniște a sgomotelor, o inerție a mișcărilor sau un sgomot al liniștii și o mișcare a inerției în haosul alb spre care urcau ca melcii continentele de secole.

Găsisem un non-sens al existenții, un circuit inedit și dibuiam un hazard nou al inteleciului, pe care cred, iubite Nesty, că-l găsim.

roll

CUVINTE PE NISIP

CU TANIA ȘTEFANOVNA, PE CALEA VICTORIEI

Pe sară, la orele 6, Tania devine neliniștită. De după prînz, în atitudinea copilului în pîntecele mamei și-a sărutat genunchii, volută în carcera patului caldă. Brațele, mîinile se întind și alungă moleșala abulică.

BRAȚELE MÎINILE.

Incearcă în fața oglinzii patru perechi pantofi și se hotărîște pentru cei încrustați cu triunghiuri roșii, verzi, violete, albastre—pantofii polichromi. Rochia bleu azur pe coapsă cu trei culori pale aplicate vertical, de dimensiuni inegale precum graficul unei statistici a mortalității pe vîrstă. Oglinda o îndeamnă la cîteva corecturi de amănunt și Tania se supune. In timp ce înoadă în W colierul imitație mărgăritar 'mi povestește ultimul vis

— Azi după masă am urcat cu automobilul scările Louvrului. Treptele în spirală se multiplicau anevoios, gîfîiam și-mi părea deodată că urc pe jos Acropole. Șoferul mi-a oferit o pernă —sul, o iau cu frică. Cînd pun mîna simt un carton rulat —se transformase. Apoi s'a stricat frîna, mașina a derapat. Sunau clopote sau o orchestră cînia 1812... M'am trezit obosită, scăldată în fiori... Dar regret ce ți-am povestit: mi le explici după teoriile unui psichiatru care nu-mi place.

— Ți-e frică Tania, de tine INSU-TI. Cînd ți-am repetat cuvintele lui Apollinaire despre sub-conștient „contrée enorme où tout se tait"—te-ai supărat.

La plecare îi citesc lista obiectelor cari o însoțesc în poșetă. (Le uită cotidian. Dece UIȚI ?)

khol — să-i desăvîrșească misterul ochilor
rouge Gallet — accentuează circomflexul gurei senzuale
pieptene, spelci (poartă părul independent de foarfece)
dreptunghiul oglinzii, batiste cît foaia calendarului, imprimate cubist și parfumate discret.

Ii place să ne măsurăm în fața oglinzii, înaintea plecării : Nici unul n'a crescut de eri.

■

Calea Victoriei, monstru splendid cu mișcări leneșe, mii glasuri și exhibiții de culori, ne sechestrează.

Dela Julieta la Fundație, între pietonii „comme une cuillerée de caviar sur un tartine" și ochii Taniei se stabilește raportul dintre polii diferiți a două magnete. Voit candidă, ea deslănțuie priviri avide, unele doar imbecile și gînduri frivole.

„Douceur des légères lèvres de jeunes filles.

Lèvres baisées. Lèvres de la femme, baiseuses, baisées, pleines, prenantes".

La lumina becurilor ascunse și reflectate în oglinzi dispuse în unghiu-drept, vitrinele magazinelor fascinează. Magie. Tania și-ar cumpăra pantofi mulți, mulți: TOȚI, viitrinele cu mătăsuri și ar vrea brațele să-i dispară sub povara giuvaierurilor. Pe cap o diademă — alta zilnic (— ți-ar sta atît de bine!) și să fie soția maharadjahului de Kapurtala sau proprietara unei imprimerii de bancnote.

Claksonul auto-urilor sfîșie timpanul.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

CHAMBERY
ROYAL

CHAMPAGNE

Un moment circuitul se întrerupe pentru a se repete automat, roşu şi obsedant.

Calea Victoriei, îţi sugerează ideia unui carnet de cekuri, cu file neepuizabile şi tu să iscăleşti cu scrisul leneş, litere lungi, de mătase

Tania Ştefanoana

Librăria îmi este casa de economie şi vitrina ei îmi fecundează curiozitatea maximă. O ştii şi te opreşti :

NADJA **j'adore**

A L'OMBRE de jeunes filles EN FLEUR

LA CHASTETÉ PERVERSE

Psychanalyse d'une jeune fille

Rue Pigalle

l'enfer du vice

...j'adore... la chasteté perverse...

E adevărat, Tania, că doi din tinerii cari te-au văzut asară la Capşa s'au sinucis ? E adevărat că te amuză şi vitrina din subsolul morgei de pe cheiul Dîmboviţei şi că o vizitezi—prin bunăvoinţa lui Grigore—singură, în anumite ore ?

saşa pană

CINEMA

AGIR

L'inaction ou la neutralité-prétexte sont une véritable complicité. Nous n'avons pour ceux qui y cèdent aucune indulgence. On pourrait singulièrement précipiter les progrés du cinéma en agissant davaniage, en agissant surtout avec plus de volonté et de cohésion critique. Il faut bien penser que les salles dites d'avantgarde ne sont que la suite des séances du C.A.S.A., notamment des premières manifestations du Saion d'Automne en 1921.

La critique, à la recherche d'un statut moral, devra-t-elle, à l'instar des scénaristes dédaignés, aborder les temps de la critique introuvable? Encore les scénaristes ont-ils la la ressource—mais est-ce bien une ressource? —de publier leurs rêves, comme vient de le faire récemment le poète B. Fondane, quoique j'hésite à croire à la vertu de ce moyen suprême: „Allons donc au cinéma, puisque, malgré sa bonne volonté de ramper au plus bas, l'a. b. c. de sa technique est encore capable de fortifier de mystère la réalité, la plus vile soit-elle. Appareil à lyrisme par excellence! Quel rôle ont joué dans l'histoire de l'homme. les lettres a. b. c. et ça dépend-il vraiment du nombre de fois dont ces lettres sont entrées dans une combinaison de mots pour que notre destin en sente la bonne ou la maligne influence ?“ (1).

Je dirai encore que ces ciné-poèmes sont plus proches de la critique que de l'écran même, quoi qu'il y paraisse tout d'abord. Et qu'ouvrir ainsi ce que M. B. Fondane appelle dans sa préface „l'ère des scenarii intournables“, c'est encore agir essentiellement.

léon moussinac

1) 3 ciné-poèmes de B. Fondane (*Les Documents internationaux de l'esprit nouveau*, Paris 1928).

Fruntariile vorbelor

Tălăngile vacilor au vrăjit buruienile
iarba îşi înclină elegant trupul ca o dănţuitoare
sub stîncă guşterul izvorului se trezeşte
viorile pomilor primesc arcuşul vîntului
de departe vînătorul întîrziat sperie pasărea ecoului

Dar în ugere funda norilor se desface
anotimpul a primenit rochia zărilor
şi botul vacilor adulmecă munţii ca alte ugere
ce steag laptele pentru descuierea nopţii
cum trece ca o mîngîiere prin osul gîndului
cum sărută buzele şi dăruie o catifea gîtlejului
laptele clatină o cădelniţă de arome
împrumută o dulceaţa din privirea vacilor
leagă la tîmpla convalescentului năframa păşunilor
lapte sună în doniţi cremenea vîgîunilor
flutură în pupilă dantela cascadelor
mazărea visului în păstaia inimii

Balul coraliilor

somnul presară rubine pe frunzele ochilor
cum izbucneşte de-odată flacăra glasului,
albastră peste urna închisă în coaste,
din vegetaţia de umbre seva sîngelui se ridică
pădurile sapă în curcubeie cascade,
prin ferestrele mărilor intestinele pămîntului se arată;
sînt peşti cu aripile crestate în întuneric tăişuri
ca un ghem gura prin fibrele lungi de apă
plantele şerpilor oscilează în anotimp nisipul,
uneori balul coraliilor în argint se deschide,
coacăze mărgăritarele şi pe ramuri sînt globule de sînge,
arcuşul rechinilor urcă pe violoncele de ape
din toamna adîncurilor aurul peştilor în frunză
ce bucle, meduzele cum se apleacă
şi ca şerveţele de ceai marginea catifelată a peştilor torpile
un curent ca o mireasmă străbate falangele,
pe buzele de nămol sărutarea stridiilor,
vietăţile sînt atîtea funde în părul apelor,
bureţii muşcă umbrele se deplasează în adîncuri,
ca armate batenele şi serpentinele algelor, se apropie
peştii fosforescenţi ca afişe luminoase.

ilarie voron

din volumul „Plante şi animale“ care va apare.

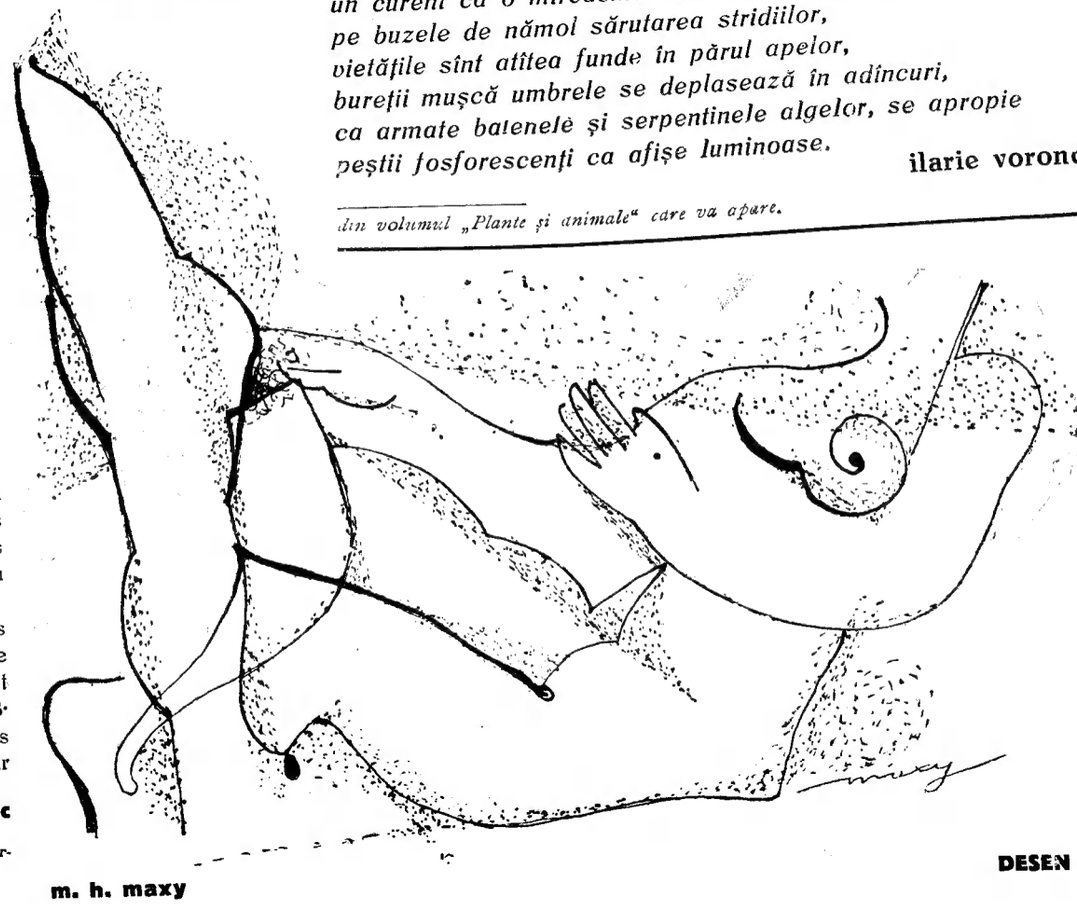

DESEN

m. h. maxy

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Glasul despică somnul norilor

pe obrajii tăi îngeri vin se așează
o panglică surîsul prin degete liliecii
și umărul atinge de tîmplă o maranză
glasuri lasă dîre de argint ca melcii

către albastru florile întind mîini
marea linge fruntea o rotungește
aurul amurgului se varsă în căni
pe buze unghia norilor s'a coborît îngerește

strălucesc păstrăvii prin glasul în adormire
seara pune mănuși, pomilor, clătește aierul
anotimpul înaintează în betelă ca un mire
își rupe în oglinzi o creangă vaierul

copoii albi ai lunei au trecut prin grădini,
toamna s'a desfăcut asemeni în furtună corăbiile,
umbrele aprind culori în arini,
în tîrlă fluiere s'au împreunat ca săbiile

taraful vinelor se apropie, crește
ce călăreț nebun sîngele, pocnesc pistoalele,
surîsul tău a umplut văzduhul ca o veste,
pînă în gînd noaptea-și desface foalele

sub frunze inimile tresar ca potîrnichile;
pe ceardac glasul tău îmi dăruie o proaspătă carafă
și tăcerea filtrează apele precum rinichii le
limpezesc în noi; la urechea pămîntului fiece apă o garoafă

dar a izbucnit cîntecul ca o fîntînă
arteziană; ce fluvii brațele!
glasul despică somnul norilor ca o mînă
și florile ezită prin garduri ca opaițele.

ilarie voronca

din volumul „Plante și animale" care va apare.

OGLINZI

LINII FRÎNTE

Noaptea mușca cerul cu dinții stelelor.
Înfășurat în mantila de șiac negru, treceam în revistă felinarele.
Dar luminile erau exasperant de albe.
Căutam culcarea pe care ochii s'o sărute.
Tîrziu, mult după ce butoaiele cu omenescul etern se răsturnaseră
spre abator, o am găsit în fundul unei curți. Ochii-mi sărutară lumina:
ROȘ, ca sînge trecut prin flacără.
ROȘ, pecete neagră, arsă pe fruntea sfintelor din localurile cu tarif.

Rina: numele unei sfinte din celule cu gratii de întuneric. Sufletu-i
ca o lumină, străjuia pantele dintr' însa.
Avea în sînge otrava sărutărilor tarifate cu preț fix.
Gîndul era plumb. O dobora: teama, spitalul, mizeria nemișcarea.
In ochi, moartea se rotia în scrînciob.
Intr'o zi, își alerisi sufletul din temnița cărnii și gîndul îi răsuci
rupînd canalul pe care fiece mîngîiere plutia ca o corabie ciumată,
prăpastie sau infern.
Îi mai păstrez cenușa în amintire.

Ochii distilau alcool.
Pumnii sfășiau carnea amîndurora.
Unul rămase învins.
Sărutările se dădeau în pahare și sticle, iar cîntecul banal dansa
cu armonica:

Mîndra mea de altă-dată,
Visul meu te-aduce iar
. . . . . .

Tîrziu, cînd noaptea îmbrățișa apașii, învingătorul porni prin noroiul
liții spre cărciumi.
Un fier greu îi căzu pe ceafă.
Durerea scrîșni: **MAAMĂĂĂ** și pămîntul îi linse trupul ca un cîine.

Din depărtare, orașul e un inel încrustat cu bordele, iar luminile
ce par roșii — niște ochi ce-și joacă focul în așteptarea vizitatorilor
octurni.
Luna se oferia gratuit visurilor.
Zăpada se dădea—virgină—pămîntului.

moldov

Spre ora O

Locomotiva din șezutul trenului Ceinture pompează vagonul meu spre Port-Royal. Fir de telefon liniază ferestrele cari falșifică galbeni de lumină plată. Liniile nervi țipă, se sbat în frisonul sosirilor. Mașina cu sînge pe bot deschide pulpele roșilor și deflorează 'n coastă gările. Bulevardele tîrîte de autobuze se lungesc ca gumele înodînd în răspîntiile albe cafenele. Tacuri de raze punctează biliardul girandolelor. Buzele ușilor mozolesc fășii de femei profil; unele traversează lactee căi pavate spre hoteluri. Sergenți cu pelerine retezate par ambisexi. Epuizez excentricul: beau cacao cu pișcot de havană. Casierița roșcată își presează mîinile în cadastre. Băuturile fierb ca'n autoclave. Aliniate, figurile buretoase sug sensual măduvă lichidă din conul paharelor și deschid în stradă cu gesturi manechinate parașutele crengilor. Toate picioarele se încrucișează, pe cînd superiorul corpurilor stau obtuze ca'ntr'un voiaj transiberian. Scaune se freacă electric de robe încît așezat mă clatin ca'n Salmacis. Alunele aterizează pe pista meselor, pălăriile modelelor descriu viraguri. O miss trage trage domni cu sgărzi prefăcuți în potăi, pășind cu tangențe mesmerice; se dublează un cioc avortînd pictori blonzi cu bloc cari ung spinări curbe sub creioane antebelice. Sfîrcuri de dolari sparg pungile de obesitate; oglinzi convexe diformează rectangularele omenești. Căzuți în transa beției împletesc cu limba arabescuri pe marmure zacharoide. Trotuarul svîrle erupții de foame grimată: (Mimi, Ninon, Nini)n paste moi de cuvinte cu explozii de soc omorînd dulce. Tablourile cubiste în Rotonde, ca talgerele simfoniei viitorului tremură vag pe zid văruit peste poeme fără transmisie, repetînd acustica ritmului triumfal nou. Pe ulucile balustradelor curg șuvoaie gutturale de melodii negre.

Prin paiul meu de junglă citronada circulă capilar.

virgil gheorghiu

BCU Cluj / Central University Library Cluj

unu noaptea

Il est dans l'essence des symboles d'être simbolique.
Jaques Vaché

Sufletele îngemănate s'au lovit de instrumentele jazz-ului și-au țipat...

Din tromba saxofonului a ieșit o capră c'un teanc de cărți subsoară. A behăit o apoftegmă: *Ma poésie est obscure comme un lys*, și-a plecat șchiopătînd din unul din cele trei picioare, tremurînd profetic măturoiul ca un profesor universitar.

In urma ei, de după tablouri, din policandrele răsturnate, din urechile negrilor, din zulufii dansatoarelor, din trompeta caloriferului, din ocheanul closetului, din peruca taburetului, din pajiștea pictorului, din luna scenică, au năvălit și-au condensat aierul, niște ființi așa de bizare, încît și vînzătorul de flori care a văzut tot ce se poate vedea, mi-a mărturisit bleg că nici n'a visat vre-odată așa ceva.

Oamenii aceștia, mai bine zis bucățile acestea de oameni, au o constituție simplă.

Unii constau doar dintr'un picior terminat cu o mînă, sau două capete lipite de-o parte și de alta a unui pîntec de cascaval; sau o șiră a spinării prevăzută cu mai multe mîini și'n fruntea căreia e cocoțată o coadă de veveriță ca un pampon de general; sau un cilindru rotund la capete din mijlocul căruia ieșia un picior cu degetele păroase, sucite în formă de păiajen; și multe alte insolite vietăți cari au sfîrnit *chiar* și curiozitatea vizitatorilor.

Regina și-a prins sînii ca 'ntr'un cache-corset în două mîini bronzate, iar un piccolo încrucișat dădea de-a tavalul — ca o minge — o tipsie de carne.

Oamenii aceștia n'au sex, nu se reproduc, nu se nasc și nu mor și, **colosal,** nu fac poezii. Nu cunosc nici un fel de suferință. Poți să-i înjuri; să-i pălmuiești, să-i tai în bucăți, să li distrugi locuințele și băncile, nu scriu nici o poezie nici un articol de gazetă.

Un dovleac crăpat a scos o pereche de ochelari cu marginele aurite și i-a privit cu atenție, aplecîndu-se puțin înainte și retrăgîndu-se zmuncit înapoi ca un cîne înciudat. Mîrîia, schelălăie din cînd în cînd, și nu-i venia să creadă.

In scurt timp localul fu contaminat de o viață nouă.

O scrumieră umilită întrebă pe un critic literar ce-o fi asta.

Criticul îi răspunse că nu cunoaște pe Jaques Vaché.

Ploșnițele chincite în crăpăturile meselor au căscat ochii: **Există o altă lume ?**

Toba răgușită crede că e invenția unui poet supra-realist.

Sufletele împerechiete au spart toba pentrucă n'aveau unde sta.

a. zaremba

Nopțile mele stridente

Nu-mi plac orizonturile largi, senine, cu cerul sigur. Iubesc besna cînd neștiutul este la cîțiva pași în fața mea și moartea cu cuțite și strigoi mă pîndește la fiecare colț. **george bogza**

în PIATRĂ CUBICĂ PENTRU UN PAVAJ SUFLETESC.

Cu scuturări de scîrbă simțite pînă în fundul pămîntului, sufletul mi se leapădă și acum de aminitirea acelei nopți. Buzele spirituale schițează zîmbete pe suprem dispreț și ochii rîd ca doi draci scăpați de cîntecul cocoșului vestind ziua.

Era o noapte banalizantă cu lună și concert de greieri. Intr'un codru punciat de copaci înfloriți, casa era mititică. Acolo în balcon, eleva mea și eu, ne îmbătam tîmpit de mirosul florilor în turneu prin țară. Pe eleva mea o botezasem Vera și o iubiam. In sara aceia luna, cu influențe magnetice asupra sufletului, ne făcuse să prelungim lecția pînă în miezul nopții. Ochii mei umezi îi cîntau imnuri, buzele îi vorbiau calde despre iubire, iar precaut, urechea era atentă la eventuala încetare a sforăitului matern din casă.

Ceiace s'a întîmplat tocmai cînd eleva mea îmi acordase marea favoare de a-i săruta mîna.

Dar mama ei apărută în prag, s'a retras ușor iar a doua zi a început să se intereseze tenace de vîrsta, averea, situația mea. Asta m'a făcut fericit și din noaptea aceia începeam să scriu poezii.

Adolescent masturb—la propriu sau figurat, n'are nici o importanță—nu știam să asculi glasul sexului frămîntînd puternic în mine ca ecoul pădurilor către fete țepene și insezizabile, ca aracii de propăt fasolea.

Dar sexul s'a răzbunat în cascade haotice și erupții pustiitoare, de rușinea începuturilor timide.

Cînd mai tîrziu, am împlinit cincisprezece ani, noaptea cea plată s'a transformat în bici, gonindu-mi veșnic și mîntuitor începuturile de sentimentalism năzuind nopți cu lună, fete cuminți și poezii dulci.

Apoi din plămădeala sîngelui, a țîșnit sălbatec cîntecul viril scrîșnit printre dinți tuturor femeilor cari au avut curiozitatea să-mi pipăie fruntea, sufletul sau sexul :

Mi-e foame de carnea fecioarelor albe
sub cornul apusului în suflet crescute
pornind vîrtejul de patimi svîcnite
mi-e foame de carnea fecioarelor albe

de carnea fecioarelor albe mi-e foame
mă mistuie focul țițelor tari
și cresc în mine dorințele mari
de carnea fecioarelor albe mi-e foame

eu știu nopțile, trecute puternic la pîndă
cînd vine fecioara sub axa simțirii
să-i intre în sînge crisparea iubirii
și 'n carne masculul cu gura flămîndă
MI-E FOOAAAME

Și după el, ca după un marș, a urmat avalanșa nopților cu jazzul sexului țipînd stridența stărilor inedite și tari.

Am avut zîmbete, atitudini mefistofelice, cari au corupt fecioarele și au extaziat femeile de rînd, înobilîndu-le.

Clipele nopților mele erau prețuite în valută forte și consumate intens. Zorile mă prindeau ca pe un criminal, gonind pe sub dealuri spre casă.

Acum cîteva nopți am împlinit douăzeci ani. Ceata femeilor atotștiutoare m'a aclamat frenetic și mi-a strigat: *Maestre.*

Atunci fruntea mi-a devenit enormă și am avut un zîmbet care mă va imortaliza.

Și după această introducere, înainte de ridicarea cortinei, îți voi vorbi așa după cum mi-ai cerut, iubite Moldov, despre nopțile stridente ale sexului meu.

Imi plac nopțile pline de beznă grea, în cari pătrund înotînd, după ce în prealabil am deschis ușa întunericului sufletesc.

Iubesc nopțile spintecate de cuțite și umezite de sînge. Mă îmbată întunericul în care se încrucișează ca fulgerile blestemurile morților sculați din morminte de rîsul femeilor vii și sclipitoare.

Cînd se lansează în întuneric ca o corabie în mare cu toate pînzele desfăcute, sufletul meu țipă sbătîndu-se ca un spînzurat.

Bezna mă cuprinde și îmi sfîșie carnea ca ghiarele fiarelor sălbatice.

Sîngele îmi înghiață și acum de marea spaimă la amintirea altei nopți, cînd Nona mi-a cerut să-o însoțesc afară din oraș, în cîmpul plin de duhuri și umbre rele.

A vrut să glumească, sau sufletul ei a vîrît-o sub roțile trenului, apărut fatal în timpul iubirii noastre ?

Imi stă încă în sînge țipătul și oasele cari i-au trosnit ca lemnele.

I-am sărutat atunci bucățile de carne sfîșiată, dar SÎNGELE EI care mi-a umplut fața cu roș, nu și-a spus taina.

Degeaba l'a lins apoi cu o limbă aspră ca de capră, prietena ei căreia m'am dus să-i spun nedumerirea și groaza.

In colțurile buzelor apar în nopțile morbide, două șuvițe de sînge cari mă înebunesc cu roșul lor. E sîngele Nonei, sîngele sexului exaltat în absurd.

Mă retrag uneori în păduri. In noapte fruntea mea se isbește de picioarele oamenilor spînzurați și pot mai ușor să sărut tălpile acestor sfinți groteșii.

In orașele cu preocupări multiple, noaptea oamenii sînt liberi și mai atenți ascultă vocile din ei. Imi place să-i grupez cît mai mulți și să le incendiez patimile într'un rug uriaș.

Pentru îndulcirea ceaiului surorilor mele din bordeluri îi duc în corpore către aceste lăcașuri unde își las entuziasmați economiile sau prețul vagonului de lemne necesar hibernării.

A doua zi de disperare își vor sparge pumnii în cap și își vor simți sufletul lunecînd în mocirlele sîngelui. Numai eu voi rîde și—acrobat spiritual voi dansa pe tăișul sexului.

Cînd sînt singur îmi place să pescuiesc în tradiționala căldare, nucleurile de spermatozoizi. Ii înșir sub lumina becurilor pe coli de hîrtie, cu mintea cuprinsă de elocvența tăcerilor premergătoare marei nebunii.

Acolo aruncați la gard zac germenii eroului de mîine care ar fi scăpat lumea, minînd pămîntul și aruncîndu-l în aier.

Și întîmplarea numai întîmplarea face ca omul beat să lase aici caseta conținînd spirite inedite, pentru ca femeia cu acelaș deget asasin cu care cîteva clipe mai devreme excitase sexul —s'o svîrle afară în noroi; iar după o oră, în stomacul nevestei caseta următoare din cari ocrotite de legi și trase drăgostos de mîini calde vor ieși stîrpiturile, să împuțească amtmosfera veacurilor.

De cîte ori în beznă, gîndul că insumi EU aș fi puiul fi acea massă evoluînd gros în căldarea jegoasă, nu mă face să mușc din pămînt cu furie sau să urinez pe stele.

Fiindcă oamenii sînt infecți iar providența are bătături pe creieri.

In localurile mari, unde oamenii beau ca să uite ceeace știu, mă asociez lor și beau pentru a ști mai mult.

Un sbor cu avionul, sau o cădere alcoolizantă sub masă, provoacă aceiaș senzație de înot sufletesc.

Ce ne pasă cauzele, cînd atomii materiei cenușii sînt frați cu ai fecalelor.

In nasul unei femei ca și într'un pahar cu vin, poți să descoperi calea lactee și toate sistemele cosmice.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

După fantezie îmi trec nopțile înconjurat de cărți sau de emei, de gînduri sau de sonde, în alcool sau în păcură și peste ol sufletul își țipă strident setea ce nu poate fi potolită și bubele arulente ce nu se pot vindeca.

Cînd într'o noapte, făcusem pentru ultima femeie pe care divinizasem, un vers de o sinceritate ascuțită.

Să aprindem eonchne candela plăcerilor de mîini
și la lumina pofteior din sînge
Te asigur că omul nu-i decît o murdărie
Deci
ne vom zbate numai întreaga noapte
ca o fiară să vom exclama: Ce porcărie!

Finalul, ca o umbră fidelă a sufletului meu strident, mă mărește pesimismul și mi-am făcut din el un crez.

Pentru aceasta pot lua martor pe Dumnezeul care m'a creiat.

george bogza

Copyright by „Unu"

Reclamă luminoasă

In ritmul specific metropolelor, noaptea se dăruie ecăruia cu bucuriile și surprizele ei. O posedă artistul, ntelectualul, proletarul din fabrici sau văxuitorul din Montmartre. Fiecare își privește culoarea bucuriei în multiplele glinzi ale întunericului.

Ziua, în ritmul mașinilor de scris, al ascensoarelor, al utourilor, al pendulelor, timpul gonește ca o apă.

Noaptea în rînd cu lumina, cu întunericul, cu felinarele ı zîmbet, cu gîndurile arcuite, cu privirile-cîngi, viața din oi își desfășura dorințele pentru : femei. baruri, cocktail rog. Cu inima atîrnată de ureche, ca cerceii și cu ochii aporizați, îmbrățișam luminile, jazzurile, tobele, banjourile. Reclamele incadescente de pe turnul Eiffel ne goniau prin înge : *Citroën* Citroën **Citroën.**

La Paris în sala îngustă ca o celulă, cu pereții albiți e pudra mucegaiului, dansatorii își arcuiau ritmul în inelul trîmtorii și îmbrățișările serpentinelor sărutau stelele conetiilor.

Tîrziu, din vîrful lui Eiffel, scuipam 300 metri de esgust pentru ziua care venia.

victor brauner
s. eliad

Le secret du Pôle

Que cherchent-ils, les explorateurs du pôle, avec cette sistance macabre ?

Il savent bien tous géographiquement qu'il est là bas; et le ıt sérieux de voyages si pénibles ne peut être de regarder le ôle dans le petit miroir de poche, dans ce jouet de bazar pour ıfants qu'est la boussole.

Ce qui incite les explorateurs du Pôle, c'est qu'ils savent ue l'axe du monde est en platine, et ils veulent le râcler le lus possible, jusqu'à ce qu'ils deviennent millionnaires.

Le jour où l'on découvrira le Pôle et où l'on pourra y séjourner pendant quelque temps, surgirons les mineurs e la neige, des lapons qui creuseront la neige jusqu'à ce qu'ils aient trouvé le magnifique axe de platine sur lequel tourne la terre.

C'est ça, la véritable affaire du Pôle.

Ramòn Gomez de la Serna

DECORATIA INTERIORULUI

EXPOZIȚIA DE ARTE APLICATE A D-LUI M. H. MAXY

STR. CÎMPINEANU, 17.

Artă pentru util. Iată pentruce, Maxy, parafrazînd poate vechiul corolar: „artă pentru artă", găsește un resort apt și voinic, aplicîndu-i-se. O muncă —am zice de artizan— scoboară de pe șevalet (Maxy e pictor) ca strungul să sculpteze fantezia penelului, în încăpățînarea învinsă a materialului, în capriciul de cucoană tradiționalistă a mobilei.

Fier, alamă, aramă, argint, lemn, piele — iată atîtea elemente dure în cel mai docil sluj în fața lui Maxy.

Fiecare piesă din expoziția lui, după legitimarea ei inițială de obiect-tip — sau chiar simetru — îți desfată orgoliul ei artistic, paternitatea unei emoții și interpretarea ei îndrăzneață ca o surpriză.

Obiectele sînt de multe ori plurate la acest expozant, lampa e și călimară e și scrumieră e și presse-papiers; divanul e și o mică bibliotecă de chevet; biblioteca e după comandă și biurou și caseta pentru bijuterii; covorul e și un tablou e și o realizare și numai seamănă deloc cu primitivele romînești și nici cu standardele persiene: e un nou tip—cu un non-sens de armonii de covor original al cărui desen și ale cărui culori sînt din imaginația rafinată, din efortul creator al unei individualități strict artistice. Lămpile tăiate după o caligrafie proprie, au atitudini, comodități, perspective noui, și-ți pun, ca și toate celelalte obiecte de astfel problema iscusită a dualității între practic și frumos.

Orice carte legată, aici, e un bibelou, e un vas lucrat cu subtilități și expresii rare;—și care din ele nu-ți adaugă o mai specială dragoste pentru conținutul, interesul, pasiunea dinăuntru ?

Construcția și voluptatea unui obiect îi aplimfică însemnătatea și ți-l atașează psihologic în mînuirea lui. Le iubești în *expoziție* ca pe ființe vii.

Maxy e un abil și talentat meșteșugar de podoabe. Dificultatea de-a iscusi și realiza fiecărui obiect — mobilă geneză frumosului său, grație unei concepții personale, iată ce reușește de trei ani și cu sacrifciul picturii lui, Maxy să înfăptuiască.

Dar compensezi astfel, tot atît de generos, fantezia pînzelor tale, pe care nu le putem atît de des avea acum.

Elogiul pentru o muncă bravă, lauda pentru un civilizat gust al interiorului, ți se cuvin —Maxy— pe deplin. Colaboratoarei tale, D-na Maxy, deasemeni cea mai binemeritată reverență.

gheorghe dinu

GREGUERIES

— Pourquoi t'habilles-tu de blanc? demandais-je à cette femme.
— Pour pouvoir être plus impure, me répondit elle.

L'asphalte chauffé nous prend mesure pour une paire de bottes.

Les coiffeurs pour dames ont une psychologie de Don Juans, et se font ainsi une bonne clientèle. Chacun d'eux dit à chacune d'elles en particulier: „Je n'ai jamais vu de cheveux comme les vôtres!".

Ramòn Gomez de la Serna

VESTIAR

CĂRŢI ■ REVISTE ■ MUSIC-HALL ■ INCESTURI ■ INVECTIVE

■ **Les nuits de Paris** — Philippe Souppault

■ **Cine-Ville** — Ramón Gomez de la Serna

■ **Plante şi Animale** — Ilarie Voronca, un volum de poeme inedite, va apare în primavără 1929

■ **Circunvalacion** — MEXICO

■ **Maxyms d'été**

■ **Chat Noir**

■ **Alcazar**

■ **Jazz-Band**

■ **Jokey-Bar**

■ Dans, reveria nepăsării, vinul îţi linge arterele ca zînele, dar fumul ţigărilor se ridică în ceruri, D-zeu strănută— să-ţi fie cu noroc babalîcule!

■ 3. Dec. Neptun în conjuncţie cu luna, la 7 h. Nu tolerăm incestui acesta; aruncaţi cu serpentine.

■ E penibil D-le T. T. Braniște ca „brava şi mica avantgardă" să-ţi spună: Fugi mă puţă de aici!...

■ D-l Felix Aderca publică în Bilete de Papagal No. 236, edificînd indolenţa unei nobile scriitoare, o bibliografie Proustiană. Dacă d-l Aderca, atrage atenţia scriitoarei asupra unei ignoranţe afectate sau proprii, menţionăm din aceiaşi prevedere d-lui Aderca două foarte importante lacune pentru complectarea bibliografiei d-sale: 1) Lista trebuia începută cu articolul despre Proust al d-lui B. Fundoianu apărut în 1921 în volumul: „Imagini şi cărţi din Franţa". 2) Al aceluiaş domn Fundoianu, articolul proustian din ziarul „Rampa" în 1920 (cîţi ştiau de Proust, atunci în Romînia?) nu e indicat.

Mai amintim d-lui Aderca, susceptibilul proustist romîn, de un dialog al d-sale în „Cuvîntul Liber" unde personagiile A şi B îşi bat joc de d-l Fundoianu că descoperă scriitori necunoscuţi ca: Proust, Gide, Gourmont, etc.

Cum ar putea răspunde d-l Aderca?

Ştttt!... (cu un deget pe buze).

■ In Iaşii de azi, ai tuturor cărţilor de amintiri înşirate fără talent şi ai unei reviste bătrîne şi îmbătrînite, cîţiva creatori de imagini inedite, viii, fraze de înalt voltaj colaborează la un *itinerar literar*

PROSPECT

neînţeleşi de cititorii „Gazetei Noastre", nici de cabotinii scrisului cotidian sau periodic.

Gravăm în rocă numele lor. In prima coloană

Virgil Gheorghiu **A. Zaremba**

pe a doua

Raul Iulian **Al. Dimitriu-Păuşeşti**

■ D-nii Virgil Gheorghiu, A. Zaremba, Saşa Pană, Al. Dimitriu-Păuşeşti şi Raul Iulian ne roagă să anunţăm că îşi retrag colaborarea dela revista **„Prospect"**, neputîndu-se supune unui program cu directive literare mucegăite, ce li se impune dela No. viitor [9]. Vor continua literatura-frondă în revista

X X

Literatură contimporană

care va apare vineri 7 decembrie.

■ La sfîrşitul lunei decembre, se va reprezenta la Dorohoi **Arlequinada** lui Evreinov—Moartea Veselă—. Spectacol de artă. Regia *S. Eliad;* decoruri: *Victor Brauner.* In reprezentaţie d-ra *Elena Rada,* care acum inoculează bună dispoziţie cui o vede în „Mică dar... veselă" [la Teatrul-cinema Cercul militar].

Expoziţia colectivă de pictură modernă

vernisajul 1 decembre 1928

Saloanele Academiei de artă decorativă
— Str. Cîmpineanu, 17 —

victor brauner
marcel iancu
m. h. maxy
corneliu mihăilescu
miliţa petraşcu

REDACTORI

Saşa Pană

Moldov

APARE LA ZI'NTÎIU A FIECĂREI LUNI

CORESPONDENŢA • **Bucureşti I,**-Căsuţa Poştală, 114
• **Dorohoi,**-Str. I. C. Brătianu, 33
• **Paris:** Rue Saint-Suplice 4 (VI-e arr)

CITIŢI VITRINA DE ARTA NOUĂ CITIŢI

URMUZ CÎMP-INA

DIRECTOR: GEORGE BOGZA

TIPARUL „GAZETA DOROHOIULUI" — DOROHOI

BCU Cluj / Central University Library Cluj